

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates - Nummer 15, 2020

Nummer 15, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof van Justitie van de Europese Unie

Hof van Justitie van de Europese Unie, ECLI:EU:C:2020:569 16-07-2020

Hoge Raad

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:1240 10-07-2020

Hof

Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:1996 02-07-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:4524 30-06-2020

Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:1937 23-06-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:4747 23-06-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:4888 16-06-2020

Rechtbank

Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:2402 10-07-2020

Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:3291 01-07-2020

Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:4575 24-06-2020

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:5979 17-06-2020

RECHTSPRAAK

Notarisfacturen afwikkeling nalatenschap en omvang opdracht.

Een notaris is door erflaters echtgenote betrokken bij de afwikkeling van zijn nalatenschap. De notaris verzorgt een verklaring van erfrecht, machtiging beneficiaire aanvaarding, boedelbeschrijving, aangifte erfbelasting en verdelingsakte. Dit leidt tot drie facturen, waarvan de weduwe alleen de eerste betaalt. In geschil is de reikwijdte van de opdracht aan de notaris, mede in verband met de complicerende factoren van een onverdeelde huwelijksgemeenschap met erflaters ex-echtgenote en zijn minderjarige kind uit zijn eerdere huwelijk.

De stelplicht en bewijslast van opdracht rusten op de notaris (art. 150 Rv). Een notaris moet als goed opdrachtnemer zijn cliënten tijdig en duidelijk voorlichten over de financiële consequenties van zijn inschakeling en tijdig aan cliënten mededelen wanneer meer kosten in rekening zullen worden gebracht dan voorzien (art. 10 lid 1 en 2 Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 van de KNB, art. 7:401 BW). De opdrachtbevestigingsbrief ‘voor het verrichten van advieswerkzaamheden inzake de nalatenschap’ met opgaaf van uurtarieven is volgens het hof wat betreft de inhoud van de opdracht en de financiële consequenties bepaald aan de vage kant, zeker voor de weduwe die van Marokkaanse afkomst is en de Nederlandse taal niet goed beheerst. De notaris krijgt de gelegenheid zich nader uit te laten.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:4888

Zaaknummer: 200.249.348/01

Rechters: A.W. Steeg, L.M. Croes en D.M.I. de Waele

Wetsartikelen: 150 Rv en 7:401 BW

RECHTSPRAAK

Aansprakelijkheid vereffenaar-erfgenaam na beneficiare aanvaarding.

De huurovereenkomst tussen erflater en X is door erflaters overlijden van rechtswege geëindigd (art. 7:268 lid 6 BW). X vordert dat beneficiare erfgenaam Y (dochter van erflater) de achterstallige huur en ontruimingskosten betaalt. Volgens X is Y met haar privévermogen aansprakelijk voor deze schulden, omdat Y als vereffenaar ernstig tekortgeschoten is in de vereffening (art. 4:184 lid 2 onder d BW). Y heeft geen boedelbeschrijving opgesteld en schuldeisers niet benaderd.

De kantonrechter wijst de vordering van X af onder verwijzing naar het recht van beraad (art. 4:185 BW), dat erfgenamen de gelegenheid geeft om onderzoek te doen alvorens de keuze te maken tussen zuiver of beneficiair aanvaarden of verwerpen. Volgens de kantonrechter heeft Y zich niet als ondubbelzinnig en zonder voorbehoud zuiver aanvaard hebbende erfgenaam gedragen (art. 4:192 BW). De vorderingen van X zijn ontstaan voordat Y beneficiair aanvaardde, toen Y nog geen vereffenaar was (art. 4:195 BW). X kan de vorderingen daarom niet op grond van artikel 4:184 lid 2 onder d BW op het privévermogen van Y verhalen. Wel zal Y alsnog moeten overgaan tot vereffening van de nalatenschap.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 17-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:5979

Zaaknummer: 8126458 RL EXPL 19-24468

Rechters: A.M.H. van der Poort-Schoenmakers

Wetsartikelen: 7:268 BW, 4:184 BW, 4:185 BW, 4:192 BW en 4:195 BW

RECHTSPRAAK

Vereffening nalatenschap. Fixatiebeginsel geldt niet, rente over vorderingen vanaf overlijden telt mee. Verzet tegen uitdelingslijst gegrond.

De nalatenschappen van twee ouders worden wettelijk vereffend. Op verzoek van vier van de acht kinderen is een vereffenaar benoemd. De vier andere kinderen hebben verzet aangetekend tegen de slotuitdelingslijst van de vereffenaar (art. 4:218 lid 3 BW). Het verzet betreft advocaatkosten, grafrechten en (niet-berekende) rente.

De advocaatkosten en het griffierecht die door de eerste vier erfgenamen zijn betaald in de procedure tot benoeming van de vereffenaar zijn terecht in de uitdelingslijst als vereffeningskosten opgenomen. Voor een goede afwikkeling en vereffening van de nalatenschappen was het objectief noodzakelijk dat een vereffenaar werd benoemd. De benoeming dient zowel het belang van de schuldeisers als de erfgenamen.

Uitvaartkosten zijn preferente schulden. De grafrechten voor een langere periode zijn volgens de kantonrechter niet als uitvaartkosten aan te merken. Als grafrechten al als uitvaartkosten zijn aan te merken, dan moeten die kosten in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene. Daarvan is hier geen sprake, omdat het saldo van de nalatenschap daarvoor niet toereikend is.

Een van de erfgenamen had moeder een lening verstrekt. De vereffenaar heeft geen wettelijke rente berekend. Volgens de kantonrechter had de vereffenaar de rente als concurrente schuld moeten opnemen in de slotuitdelingslijst. Het uitgangspunt van de wetgever is dat de voorschriften van de Faillissementswet op de erfrechtelijke vereffeningsprocedure van toepassing zijn, zie art. 4:218 lid 5 BW en ECLI:NL:HR:2018:2393. Uitzondering is slechts mogelijk vanwege het verschil in karakter tussen beide vereffeningen. In faillissement kan de na de faillietverklaring lopende rente in beginsel niet geverifieerd worden (art. 128 Fw). Dit is gebaseerd op het fixatiebeginsel. Dit beginsel geldt volgens de kantonrechter niet voor nalatenschappen, vgl. ECLI:NL:RBNNE:2017:3158. Vanwege het verschil in karakter tussen een failliete boedel en een nalatenschap is er voor wat betreft de rente die doorloopt na overlijden, reden om een uitzondering te maken op het uitgangspunt dat de voorschriften van de

Faillissementswet van toepassing zijn. Een belangrijk verschil is dat een nalatenschap niet negatief hoeft te zijn, ook niet als deze wettelijk wordt vereffend. Een ander verschil is dat de erfgenamen (of de echtgenoot bij een wettelijke verdeling) schuldenaar worden van de schulden van de erflater (art. 4:182 BW). In geval van zuivere aanvaarding moeten zij ook de rente na overlijden betalen. In geval van beneficiaire aanvaarding zouden de schuldeisers deze rente eventueel na wettelijke vereffening nog kunnen verhalen op de erfgenaam aan wie na de vereffening nog een uitkering heeft plaatsgevonden (art. 4:184 lid 3 BW), maar de kantonrechter acht deze procedure voor schuldeisers in een geval als dit onnodig omslachtig.

De vereffenaar moet de slotuitdelingslijst aanpassen en bekendmaken overeenkomstig artikel 4:218 BW.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 10-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:2402

Zaaknummer: 8367061 \ ER VERZ 20-28

Rechters: S.M. Schothorst

Wetsartikelen: 128 Fw, 4:182 BW, 4:184 BW en 4:218 BW

RECHTSPRAAK

Edelweissroute. Na 15 jaar geldige navordering successierecht over buitenlands vermogen.

De vader van X is in 2000 overleden. X is zijn enige erfgenaam. X heeft in 2014 de inspecteur geïnformeerd (vrijwillige verbetering, inkeer) over nalatenschapsvermogen in het buitenland. Het betreft een bankrekening op naam van X. X heeft een deel van het vermogen consumptief besteed.

In 2016 legt de inspecteur X ter zake een navorderingsaanslag op. De vraag is of de onbeperkte navorderingstermijn van artikel 66 lid 3 SW 1956 (in werking 1 januari 2012, zonder (formeel) terugwerkende kracht) in strijd is met het legaliteitsbeginsel of Europees recht (rechtzekerheidsbeginsel, verkeersvrijheden). Het hof beantwoordt de vraag ontkennend.

Artikel 66 lid 3 SW 1956 (thans lid 4) grijpt weliswaar aan bij feiten en omstandigheden uit het verleden, maar is daarmee nog niet in strijd met het legaliteitsbeginsel. Uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de onbeperkte navorderingstermijn is ingevoerd om misbruik en fraude te bestrijden. Volgens het hof is misbruik of fraude door X aannemelijk. Voorts is artikel 66 lid 3 SW 1956 met de nodige waarborgen omkleed en is de onderhavige navorderingstermijn (15,5 jaar) alleszins aanvaardbaar. Er is evenmin sprake van strijd met Europees recht.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 30-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:4524

Zaaknummer: 18/00170

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 66 SW 1956

RECHTSPRAAK

Looptijd testamentair bewind kan niet gewijzigd zijn bij overeenkomst met erflater.

Moeder overlijdt in 2014. Haar twee minderjarige kinderen zijn haar erfgenamen. In haar testament heeft zij hun erfdeel tot hun 24e jaar onder testamentair bewind (art. 4:153 BW) gesteld van haar zuster. Vlak voor het overlijden is moeder – onder begeleiding van een advocaat – met haar echtgenoot en zuster overeengekomen dat het bewind zou doorlopen totdat de kinderen 40 jaar zijn. Thans verzoekt de inmiddels meerderjarige zoon een verklaring voor recht (art. 3:302 BW) dat het bewind is geëindigd toen hij 24 jaar werd. Het hof wijst dit toe, evenals eerder de rechtbank (ECLI:NL:RBMNE:2019:3946).

Hoewel de zoon de verklaring voor recht met een dagvaarding had moeten inleiden, acht het hof hem toch ontvankelijk in zijn verzoek. De rechter kan de procedure op basis van artikel 69 Rv (wisselbepaling) voortzetten volgens de regels van een dagvaardingsprocedure, maar dit zou volgens het hof hier enkel tot vertraging leiden. Het hof geeft daarom bij deze beschikking een eindbeslissing.

Het wijzigen van de termijn waarvoor het bewind is ingesteld is een uiterste wilsbeschikking die alleen bij uiterste wil kan worden gemaakt (art. 4:42 lid 3 BW). In dit geval is de wijziging van die termijn in een onderhandse akte opgenomen. Daardoor is niet voldaan aan de vormvoorschriften die gelden voor een uiterste wil (art. 4:94 BW, art. 4:109 BW). De wijziging van de termijn is nietig. Het bewind is van rechtswege geëindigd toen de zoon 24 jaar werd (art. 177 lid 1 BW).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:4747

Zaaknummer: 200.270.101

Rechters: J.H. Lieber, M.L. van der Bel en M.H.F. van Vugt

Wetsartikelen: 3:302 BW, 69 Rv, 4:42 BW, 4:94 BW, 4:109 BW, 4:153 BW en 4:177 BW

RECHTSPRAAK

Ontferd kind krijgt testament niet van tafel.

Moeder heeft drie van haar vier kinderen uitdrukkelijk ontferd. Een van hen (X) probeert het testament met verschillende argumenten maar tevergeefs van tafel te krijgen.

X stelt dat moeder wilsonbekwaam was bij het testen, waardoor het testament nietig is (art. 3:34 BW). Volgens de rechtbank is de beweerde geestelijke stoornis onvoldoende aangetoond. X beroept zich vervolgens tevergeefs op uitleg van het testament (art. 4:46 lid 1 BW). Het testament is duidelijk. Tot slot beroept X zich op misbruik van omstandigheden (art. 3:44 lid 4 BW). Het tot erfgenaam benoemde kind zou moeder hebben geïsoleerd en afhankelijk van hem hebben gemaakt. De rechtbank verwerpt dit beroep, omdat een testament niet vatbaar is voor vernietiging wegens misbruik van omstandigheden (art. 4:43 lid 1 BW).

De erfgenaam-executeur moet wel gegevens overleggen die nodig zijn om de legitimaire massa te berekenen (art. 4:78 BW, art. 22 Rv) en moet een onderbouwde berekening maken van de legitimaire massa en legitieme portie van X.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 24-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:4575

Zaaknummer: C/03/264704 / HA ZA 19-273

Rechters: I.M. Etman

Wetsartikelen: 3:34 BW, 3:44 BW, 4:46 BW en 4:78 BW

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Jongste kind onterfd door oud testament?

Erflater heeft in 2006 zijn (ongehuwde) partner en zijn zoon uit een eerdere relatie (met naam en toenaam) tot enige erfgenamen benoemd. In 2011 krijgt erflater nog een zoon met deze partner. Erflater erkent dit kind en deelt het gezag met de partner. Erflater overlijdt in 2017, nadat de relatie met zijn partner is geëindigd. Volgens de partner (moeder van het jongste kind) behoeft het testament uitleg (art. 4:46 BW), in de zin dat het jongste kind daardoor niet is onterfd. Erflater zou volgens de partner hebben willen aansluiten bij het parentele stelsel (art. 4:10 BW) en geenzins de bedoeling hebben gehad om een toekomstig kind te onterven.

De vraag is wat erflater heeft willen regelen. Volgens de rechtbank kan uit het testament niet zonder meer worden afgeleid dat hij aansluiting heeft willen zoeken bij het parentele stelsel. De omstandigheden bij het overlijden waren weliswaar fundamenteel anders dan bij het testeren, maar dit leidt nog niet tot de conclusie dat erflater in de nieuwe situatie ook het jongste kind tot erfgenaam heeft willen benoemen.

Ten overvloede overweegt de rechtbank dat de partner als wettelijk vertegenwoordiger pas 3,5 jaar na erflaters overlijden aanspraak heeft gemaakt op het erfdeel van het jongste kind. Daarvoor had de partner slechts beroep gedaan op de legitieme portie. Daarbij komt dat de oudste zoon een groot deel van de erfenis in zijn eigen woning heeft gestoken, waardoor sprake is van een vrijwel niet terug te draaien situatie. Volgens de rechtbank is sprake van rechtsverwerking aan de zijde van het jongste kind. Er is sprake van zowel opgewekt vertrouwen als een anders onredelijke benadeling bij het oudste kind (onder andere HR 26 maart 1999, NJ 1999/445 en HR 29 september 1995, NJ 1996/89).

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 01-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:3291

Zaaknummer: C/05/367351

Rechters: O. Nijhuis

Wetsartikelen: 4:10 BW en 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Edelweissroute. Na 15 jaar geldige navordering successierecht over buitenlands vermogen.

X is de partner en enige erfgenaam van erflater die in 2001 is overleden. X heeft in 2014 de inspecteur geïnformeerd (vrijwillige verbetering, inkeer) over vermogen in Zwitserland dat X en erflater samen hebben opgebouwd. Het betreft een in 2002 geopende bankrekening op naam van een Stiftung, waarvan X begunstigde is.

In 2016 legt de inspecteur X ter zake een navorderingsaanslag op. De vraag is of de onbeperkte navorderingstermijn van artikel 66 lid 3 SW 1956 (inwerkingtreding 1 januari 2012, zonder (formeel) terugwerkende kracht) in strijd is met het legaliteitsbeginsel of Europees recht (rechtzekerheidsbeginsel, verkeersvrijheden). Het hof beantwoordt de vraag ontkennend.

Artikel 66 lid 3 SW 1956 (thans lid 4) grijpt weliswaar aan bij feiten en omstandigheden uit het verleden, maar is daarmee nog niet in strijd met het legaliteitsbeginsel. Uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de onbeperkte navorderingstermijn is ingevoerd om misbruik en fraude te bestrijden. Volgens het hof is misbruik of fraude door X aannemelijk. Voorts is artikel 66 lid 3 SW 1956 met de nodige waarborgen omkleed en is de onderhavige navorderingstermijn (15 jaar) alleszins aanvaardbaar. Er is evenmin sprake van strijd met Europees recht.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 02-07-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:1996

Zaaknummer: 18/00614

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 66 SW 1956

RECHTSPRAAK

Schenking en misbruik van omstandigheden. Bewijslastverdeling onvoldoende gemotiveerd, aldus Hoge Raad.

In deze procedure is in geschil of onderhandse schenkingen van vader aan zijn jongste zoon (en diens partner) tot stand zijn gekomen door misbruik van omstandigheden (art. 3:44 lid 4 BW). Vader was afkomstig uit een vermogende familie, maar had zelf weinig financiële interesse. Vader en zoon trokken enkele jaren nauw met elkaar op en vader droeg onder meer financieel bij aan de restauratie van een Frans landhuis van de zoon. In deze periode heeft vader verschillende schuldbekentenissen ondertekend.

Het hof (ECLI:NL:GHDHA:2018:2714) oordeelde dat op vader de bewijslast rustte dat onderhandse schenkingen onder misbruik van omstandigheden tot stand waren gekomen. Daarmee week het hof af van de hoofdregel van artikel 7:176 BW. Het hof heeft dit gemotiveerd door te verwijzen naar 'de onderhavige feiten en het tijdsverloop, alsmede het feit dat [de vader] over zijn financiële administratie beschikt die voor [de jongste zoon en diens partner] niet toegankelijk is'. Deze feiten en omstandigheden kunnen het oordeel van het hof niet dragen, aldus thans de Hoge Raad.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:1240

Zaaknummer: 18/04090

Rechters: E.J. Numann, M.V. Polak, C.E. du Perron, F.J.P. Lock en T.H. Tanja-van den Broek

Wetsartikelen: 7:176 BW

RECHTSPRAAK

Beroep op legitieme portie te laat? Termijnstelling niet redelijk in gegeven omstandigheden.

Moeder overlijdt in 2012 en heeft een van haar vier kinderen (X) tot enig erfgenaam en executeur benoemd. Een onterfde dochter (Y) beroept zich binnen de vervalltermijn van vijf jaar na het overlijden op haar legitieme portie (art. 4:85 lid 1 BW). In geschil is of de termijnstelling door X hieraan in de weg staat. X heeft een maand na moeders overlijden Y een termijn van dertig dagen gesteld (art. 4:85 lid 1 BW). Volgens het hof is deze termijn in de gegeven omstandigheden niet redelijk.

Y had sinds 2001 geen contact meer met moeder. X behartigde voor moeders overlijden haar financiële zaken al, zodat X de nalatenschap spoedig in kaart kon brengen. Bij de termijnstelling heeft X aan Y slechts een kopie van het testament verstrekt. Het had op de weg van X gelegen om Y in elk geval te voorzien van een boedelbeschrijving. Y had – nog voor de termijnstelling – om informatie verzocht. X wijst tevergeefs op door de Belastingdienst en het LOVCK&T gehanteerde termijnen, alleen al omdat deze betrekking hebben op andere situaties. X's beroep op rechtsverwerking wijst het hof ook af, ook al heeft Y ruim vier jaar niets meer van zich laten horen na de termijnstelling door X. Er is geen sprake van gerechtvaardigd vertrouwen of onredelijke benadeling bij X. Het beroep op de legitieme portie is ook niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.

Afgezien van dit alles meent het hof dat Y al in 2012, nog voor de termijnstelling, beroep op haar legitieme portie heeft gedaan, zij het niet letterlijk. Hierdoor was een nadere termijnstelling overbodig.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 23-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:1937

Zaaknummer: 200.251.775_01

Rechters: M.E. Smorenburg, H.K.N. Vos en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen: 4:85 BW

RECHTSPRAAK

Europese Erfrechtverordening. Litouwse notaris is geen gerecht en zijn nationale erfrechtverklaring kwalificeert als authentieke akte die bruikbaar is in andere lidstaat.

Het Hof van Justitie is verzocht zich te buigen over de vraag of een Litouwse notaris een nationale erfrechtverklaring kan afgeven in een internationale setting.

Erflaatster overlijdt na de inwerkingtreding van de Europese Erfrechtverordening (ErfVo) (na 17 augustus 2015). Zij heeft dan de Litouwse nationaliteit en woont in Duitsland met haar Duitse echtgenoot. In 2013 heeft erflaatster in een in Litouwen opgesteld testament haar (Litouwse) zoon (E.E.) tot enig erfgenaam benoemd. De nalatenschap bestaat uitsluitend uit onroerend goed in Litouwen. E.E. verzoekt een Litouwse notaris een nationale erfrechtverklaring af te geven, maar deze weigert. Volgens de notaris is hij onbevoegd, gelet op de laatste gewone verblijfplaats van erflaatster in Duitsland (art. 4 ErfVo). Zijn weigering leidt tot zes prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie.

De eerste en de vijfde vraag: De eerste vraag betreft de uitleg van het begrip ‘erfopvolging met grensoverschrijdende gevolgen’ waarop de ErfVo uitsluitend ziet. In de onderhavige situatie kan daarvan sprake zijn, aldus het hof. Ter beantwoording van de vijfde vraag oordeelt het hof dat de aangezochte (plaatselijke) autoriteit een van de betrokken lidstaten (in casu Duitsland en Litouwen) moet aanwijzen als laatste gewone verblijfplaats van erflaatster. De laatste gewone verblijfplaats van erflaatster kan zich dus niet in verschillende lidstaten bevinden.

De tweede vraag: Volgens het Hof van Justitie lijkt uit het Litouwse recht voort te vloeien dat de Litouwse notaris geen ‘gerecht’ is in de zin van artikel 3 lid 2 ErfVo. Een autoriteit oefent rechterlijke functies uit wanneer zij bevoegd kan zijn in geval van een betwisting inzake erfopvolging (ECLI:EU:C:2019:444, r.o. 56, inzake een Poolse notaris). Litouwse notarissen kunnen onbetwiste subjectieve rechten rechtens vaststellen. Hieruit lijkt voort te vloeien dat de Litouwse notaris niet bevoegd is om een beslissing te geven over twistpunten tussen de partijen en niet bevoegd is om onduidelijke of niet-evidente feitelijke elementen vast te stellen of zich uit te spreken over betwiste feiten. Onder voorbehoud van verificatie door de verwijzende rechter oordeelt het Hof van Justitie dat de afgifte van nationale

erfrechtverklaringen door Litouwse notarissen niet de uitoefening van gerechtelijke taken met zich meebrengt. Of de notaris krachtens volmacht of onder toezicht van een gerechtelijke autoriteit handelt en daardoor als ‘gerecht’ kwalificeert (art. 3 lid 2 ErfVo), moet ook door de verwijzende rechter worden beoordeeld.

De derde vraag: Zou de Litouwse notaris (volgens de verwijzende rechter) een ‘gerecht’ zijn in de zin van de ErfVo, dan zou de afgifte van de nationale erfrechtverklaring een beslissing zijn in de zin van artikel 3 lid 1 onder g ErfVo.

De vierde vraag: Is de Litouwse notaris (volgens de verwijzende rechter) geen ‘gerecht’ in de zin van de ErfVo, dan kan deze (nationale) erfrechtverklaringen afgeven zonder de algemene bevoegdheidsregels van hoofdstuk II van de ErfVo toe te passen (zie ook overweging 22 van de ErfVo). Hieraan doet artikel 64 ErfVo niet af. Dit artikel past voor de Europese erfrechtverklaring bepaalde bevoegdheidsregels ook op andere autoriteiten (niet-gerechten) toe. De Europese erfrechtverklaring kent een autonome juridische regeling in hoofdstuk VI van de ErfVo (ECLI:EU:C:2018:485, r.o. 46, Oberle).

Volgens het Hof van Justitie lijkt de onderhavige nationale erfrechtverklaring te kwalificeren als ‘authentieke akte’ in de zin van artikel 3 lid 1 onder i ErfVo. Het is een authentieke akte naar Litouws nationaal recht en Litouwse notarissen zijn bevoegd om verklaringen betreffende een nalatenschap af te geven die gegevens bevatten die als vaststaand worden beschouwd. Als ‘authentieke akte’ in de zin van de ErfVo heeft de nationale erfrechtverklaring de gevolgen die artikel 59 lid 1 ErfVo en artikel 60 lid 1 ErfVo daaraan toekennen. Dit betekent dat de verklaring dezelfde of vergelijkbare bewijskracht heeft in een andere lidstaat dan in de lidstaat van herkomst, dat de autoriteit van afgifte het formulier in bijlage 2 van de Uitvoeringsverordening (nr. 1329/2014) kan invullen ten behoeve van gebruik in een andere lidstaat (art. 59 lid 1 ErfVo) en dat de uitvoerbare verklaring uitvoerbaar bij voorraad is in een andere lidstaat (art. 60 lid 1 ErfVo).

De zesde vraag: Tot slot beziet het Hof van Justitie de mogelijkheden van een rechtskeuze en forumkeuzeovereenkomst. Of het testament een (impliciete) rechtskeuze voor Litouws recht bevat (art. 22 ErfVo en overweging 39), is ter beoordeling van de verwijzende rechter. Overigens oordeelt het Hof van Justitie dat artikel 83 lid 4 ErfVo (fictieve rechtskeuze) in casu van toepassing is als een rechtskeuze ontbreekt, waardoor het Litouwse recht geacht wordt te zijn gekozen als toepasselijk op de erfopvolging. De Duitse echtgenoot van erflaatster zou hebben ingestemd met de bevoegdheid van de Litouwse gerechten. Of daarmee sprake is van een geldige forumkeuzeovereenkomst in de zin van artikel 5 ErfVo en artikel 7 ErfVo, is eveneens ter beoordeling van de verwijzende rechter.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 16-07-2020

ECLI: ECLI:EU:C:2020:569

Zaaknummer: C-80/19

Rechters: J.C. Bonichot, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader en N. Jääskinen

Wetsartikelen: 267 VWEU